
Het Woord van de Gerechtigheid

Nummer 128, september 2015

“Want ieder die nog van melk leeft, is onervaren in het woord van de gerechtigheid (St. vert.): hij is nog een kind” (Hebr. 5:13). Het *“woord van de gerechtigheid”* staat in contrast tot *“de eerste beginselen van de uitspraken van God”* (Hebr. 5:12). Het *“woord van de gerechtigheid”* duidt daarom op diepere waarheden waarin God handelt op basis van Zijn gerechtigheid met ons.

Het Woord van de Gerechtigheid wil een bijdrage leveren om christenen vertrouwd te maken met de *“vaste spijs”* (Hebr. 5:14) van het woord van God om geestelijke volwassenheid mogelijk te maken. Bijbelse waarheden die nauwelijks worden onderwezen en van cruciaal belang zijn om *“het einddoel van het geloof”* (1 Petr. 1:9) te bereiken, zullen in het bijzonder onderwerp van aandacht zijn.

Het Woord van de Gerechtigheid wordt geredigeerd door Roel Velema

e-mail: roel@velemaweb.nl

website: <http://velemaweb.nl>

Facebook: <https://www.facebook.com/roel.velema.5>

Ontmoet de Mystici

Jacob Böhme (deel 5, slot)

De Kwantummechanica

“Er is een kruis in het hart van God, niet alleen van Jezus Christus, waarbij Hij eeuwig ‘stierf’ om een God te zijn voor Zichzelf” (Jacob Böhme).

“Want het eeuwig woont niet in de tijd, hoewel het de tijd aan zich heeft” (Jacob Böhme).

Jacob Böhme was een kind van zijn tijd zoals ook wij kinderen van onze tijd zijn. Door de genade van God had Jacob Böhme inzicht gekregen in het wezen van alle dingen, de essentie van alle essenties die betrekking heeft op de Schepper en alles wat Hij heeft geschapen. Jacob Böhme zette zijn inzichten af tegen de wetenschap van zijn tijd waarin chemie meer alchemie was en astronomie meer astrologie. Als mysticus was hij op zoek naar Christus in hem en naar de werkzaamheid van Christus in de schepping. Böhme was volstrekt geen alchemist of een astroloog die op de sterren vertrouwde in plaats van op God. Jacob Böhme gebruikte de terminologie van zijn tijd, zoals hij misschien in deze tijd een parallel zou hebben getrokken met de kwantummechanica. In dit afsluitende artikel over Jacob Böhme willen we bevestigen dat de kwantummechanica een plaats heeft binnen zijn kosmologie. Daarmee willen we Jacob Böhme niet alleen bevrijden van de verdenking dat hij een omstreden, occulte en bijgelovige mysticus zou zijn met een aanvechtbare visie op het wezen van alle dingen, maar dat Böhmes kosmologie hoogst actueel is. Daarmee willen we de basis verstevigen dat God door Jacob Böhme een wezenlijk inzicht verschafte in de samenhang en werking van God in al het geschapene. We zullen daarom eerst een omschrijving geven van de kwantummechanica en vervolgens deze inpassen in Böhmes kennis van het al.

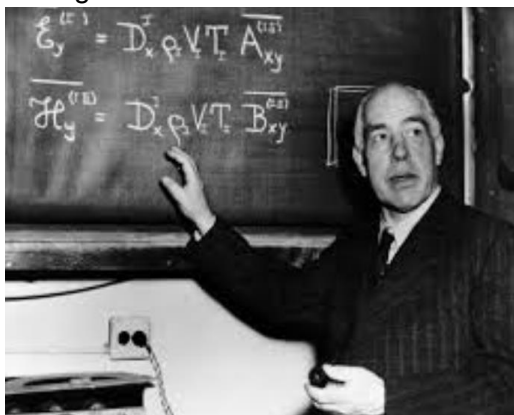
De kwantummechanica

Wat is de kwantummechanica? De kwantummechanica is de wetenschappelijke uitleg die gebruik maakt van kwanta, de kleinst mogelijke hoeveelheden van energie. Chemische stoffen bestaan ook uit kwanta. Zo is een molecuul een kwantum, waarbij een molecuul het kleinste deeltje is van een stof die nog de eigenschap van die stof bezit. Toch kunnen we een watermolecuul (H_2O) verder ontleden, maar dan heeft het niet meer de eigenschap van water. Water kunnen we ontleden in waterstof (H_2) en zuurstof (O_2), waarbij waterstof en zuurstof opnieuw kwanta zijn met de specifieke kenmerken van waterstof en zuurstof. Waterstof en zuurstof zijn basiselementen en deze kwanta worden dan atomen genoemd. Bij kwanta maakt de vorm niet uit. Een pak suiker bevat onnoemlijk veel kwanta, maar het maakt niet uit of dat losse suiker is of klontjes zijn.

Wanneer we spreken over atomen en moleculen, spreken we over massa. In 1905 legde Albert Einstein een verband tussen twee natuurkundige begrippen, namelijk massa en energie en kwam tot de formule $E=mc^2$, waarbij E de energie, m de massa en c de snelheid van het licht is. Hieruit zien we dat bij de kwantum van een massa ook een kwantum van energie hoort en energie ook als kwantum kan worden beschouwd. Naast het de kleinst mogelijke hoeveelheid massa kunnen we ook de kleinst mogelijke hoeveelheid energie onderscheiden.

Samenvattend, kwanta zijn de kleinst mogelijke hoeveelheden van materie, energie, elektrische lading of van wat dan ook. Met minder kunnen we daarom niet meer spreken van die materie, energie of elektrische lading. Laten we dit eens verduidelijken met een voorbeeld. Wanneer we een veer 1 cm uitrekken en loslaten, trilt die veer met een maximale uitwijking van 1 cm en treedt demping in tot de veer weer in rusttoestand is. Maar wat is nu de kleinste hoeveelheid energie, de kwantum, om de veer nog te laten trillen? Demping bestaat niet voor zo'n kwantummechanische veer, want met minder dan een kwantum werkt de veer niet. De kwantum voor deze veer is de minimale hoeveelheid trillingsenergie om de veer te laten werken.

De kwantummechanica is jong ten opzichte van de klassieke mechanica die door Isaac Newton werd geformuleerd. De klassieke mechanica legt verbanden tussen energie, massa en beweging

in het dagelijkse leven waar minimale hoeveelheden energie en massa geen rol spelen. Vanaf het begin van de 20^e eeuw merkten natuurkundigen dat klassieke mechanica niet in staat was alle waarnemingen te verklaren. In de klassieke mechanica werden zaken vanuit massa verklaard en was de atoomtheorie met name deeltjesleer. De Deense natuurkundige **Niels Bohr** (1885-1962) was hierbij een grondleggers om een theoretische basis te verschaffen aan dit atoommodel. Dit vormde ook de springplank voor Bohr om een bijdrage te leveren aan de kwantummechanica die in

zijn tijd nog spraakmakend was.

De overgang van de klassieke mechanica naar de kwantummechanica sluimerde al een paar eeuwen toen in de tijd van Isaac Newton natuurkundigen, zoals de Nederlander Christiaan Huygens (1629-1695) en de Brit Robert Hooke (1635-1703), ontdekten dat licht niet alleen als deeltjes konden worden gezien, maar dat licht soms ook een golfkarakter vertoonde. Dit werd in 1803 door Thomas Young (1773-1829) bewezen. In de tweede helft van de 19^e eeuw stelde James Maxwell een nieuwe theorie van het elektromagnetisch veld op, die, behalve de elektrische en magnetische verschijnselen, ook de toen bekende lichtverschijnselen exact verklaarde.

In het begin van de 20^e eeuw waren er ook problemen met de atoommodellen in relatie met

"Anybody who has been seriously engaged in scientific work of any kind realizes that over the entrance to the gates of the temple of science are written the words: 'Ye must have faith.' It is a quality which the scientist cannot dispense with."

MAX PLANCK

röntgenstraling en radioactiviteit die met enkele formules van **Max Planck** (1858-1947) en Albert Einstein werden opgelost en werd aangetoond dat elektromagnetische straling zowel een deeltjeskarakter als een golfkarakter heeft. We denken dat licht een ononderbroken continue stroom is, maar Max Planck ontdekte dat er een bepaalde discontinuïteit van toepassing is die evenredig is aan een constante die naar zijn naam werd genoemd. Het is een heel

klein getal (h): $(6,62606957 \pm 0,00000029) \cdot 10^{-34}$.

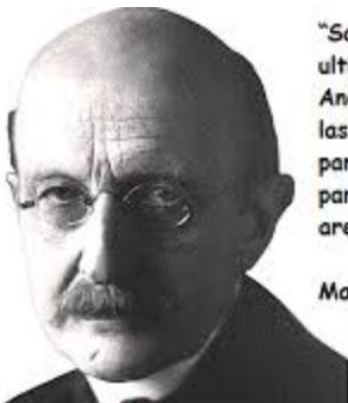
De constante van Planck (h) leverde ook een belangrijke formule op namelijk: $E = h \cdot f$. In deze formule is f de frequentie van de golf en E de energie van de kwantum. Deze formule zegt namelijk dat energie niet continu, maar discontinu is. Als energie continu was dan zouden er tussen twee energiewaarden altijd oneindig veel andere energiewaarden mogelijk zijn. Dit is blijkbaar niet zo. Op een zeker moment zullen er twee waarden zijn waar geen andere mogelijke waarde tussen zit. Het minimale verschil tussen twee waarden is namelijk $h \cdot f$. Deze ontdekking werd als de geboorte beschouwd van de kwantummechanica.

Max Planck zag verder dan de wetenschap van zien en meten. Hij zei: "*Je moet geloof hebben.*" Geloof is voor zowel de wetenschap als voor het geestelijk leven van centraal belang. De wetenschap heeft ook haar geloofssysteem. Alle wetenschap heeft het uitgangspunt dat de dingen zijn terug te brengen tot een rationeel en geordend systeem. Zonder dit uitgangspunt is het onmogelijk wetenschap te bedrijven. Dit is een heikel punt voor de wetenschap, want zij kan geen antwoord geven op de vraag waarom de natuurwetten zijn die ze zijn. Het gangbare antwoord is: 'Dat weten we niet, het is gewoon zo'. In feite is dit een niet-rationeel antwoord en vormt dit antwoord het geloofssysteem van de wetenschap. Ongeloof is daarom een morele kwestie en doet God af als leugenaar wanneer we Hem niet geloven en niet handelen op basis van dat geloof. Mannen als Max Planck, Albert Einstein en Niels Bohr, hadden mogelijk niet een diep persoonlijk geloof in Christus, maar waren in ieder geval serieuze godsdienstige mensen.

Max Planck zei van zichzelf dat hij van jongs af aan diep religieus was, maar dat hij niet geloofde in een persoonlijke, laat staan, christelijke God. Albert Einstein sprak over een kosmische religiositeit die voor hem verenigbaar is met natuurwetenschap. Een bekende uitspraak van hem is: *“Natuurwetenschap zonder religie is lam, religie zonder natuurwetenschap is blind”*. Niels Bohr was diep onder de indruk van de religieuze denker Kierkegaard. Heilige teksten waren belangrijk voor Bohr omdat hij daarin een poging zag om de volledigheid tussen rationele kennis en levende ervaring van de kosmos te verwoorden. Ook Jacob Böhme zag deze volledigheid.

De wetenschap levert een bewijs van dingen die men kan waarnemen, maar *“het geloof is de zekerheid van de dingen, die men hoopt, en het bewijs van de dingen die men niet ziet”* (Hebr. 11:1). Zowel de wetenschap als het geloof levert zekerheid, maar binnen de sfeer waarin ze thuishoren.

Wetenschap richt zich op het waarneembare, maar geloof is de zekerheid van de dingen die men niet ziet en die men niet kan waarnemen met onze zintuigen. Geloof is gebaseerd op het getuigenis van God en is daarom een morele zaak. Het is niet nodig om een keuze te maken tussen de Bijbel of wetenschap. Een juiste verklaring van de Bijbel en goede wetenschap zullen nooit in strijd met elkaar zijn. Het is dan ook een grote misverstand te beweren dat de Bijbel geen wetenschappelijk boek is, maar alleen een boek van verlossing. God staat aan de basis van alle juiste wetenschappelijke conclusies die wij trekken en daarom is de Bijbel een boek dat consistent is met het bewijs van de dingen die men ziet en die men niet ziet. Jacob Böhme had dit inzicht.

“Science cannot solve the ultimate mystery of nature. And that is because, in the last analysis, we ourselves are part of nature and therefore part of the mystery that we are trying to solve.”

Max Planck

Het is daarom van belang te beseffen dat de wetenschap niet alles is. Er is niets mis met de wetenschap, maar zij kan geen waardeoordeel geven over het bewijs dat door het geloof tot ons is gekomen. Het is onwenselijk om geloof en wetenschap te scheiden. **Max Planck** heeft gezegd: *“De wetenschap kan niet het uiteindelijke mysterie van de natuur oplossen. De reden is dat wij in diepste zin deel zijn van het mysterie dat we*

proberen op te lossen.”

Wetenschap heeft zijn beperking door het waarnemingsvermogen van de mens. Zaken die buiten zijn waarnemingsvermogen vallen, zijn voor hem geen wetenschap. Een wetenschapper kan het universum bestuderen en ook diep onder de indruk zijn van de grootheid van God: *“De hemelen vertellen Gods eer, en het uitspanseel verkondigt het werk van Zijn handen”* (Psalm 19:2), maar wetenschap kan niets zeggen over de plannen en doelstellingen die God met dit universum heeft. We moeten beseffen dat wij deel uitmaken van de essentie van het universum en onze relatie moeten zien met de God die deze essentie in een Bijbelse kosmogonie (leer van het ontstaan van het heelal) en kosmologie (leer dat het heelal als een geordend geheel beschouwd) tot uitdrukking brengt.

"All matter originates and exists only by virtue of a force... We must assume behind this force the existence of a conscious and intelligent Mind. This Mind is the matrix of all matter."

Max Planck

"Alle materie heeft haar oorsprong en bestaan dankzij een kracht ... We moeten aannemen dat achter deze kracht een bewuste en intelligent Wezen bestaat die de matrix (gietvorm) is van alle materie (substantie)" (Max Planck). Wat Max Planck zag, is dat de dingen niet alleen zijn zoals ze zich aan ons presenteren, maar daarnaast een diepere, wezenlijke kern hebben. Jacob Böhme noemde die kern de

Essentie van alle essentie.

I regard consciousness as fundamental. I regard matter as derivative from consciousness. We cannot get behind consciousness.

Max Planck

"Ik beschouw bewustzijn (gewaarwording) als fundamenteel. Ik beschouw materie (substantie) als een afgeleide van bewustzijn. Dieper dan bewustzijn kunnen we niet komen" (Max Planck). Deze conclusie van Max Planck is een juweel. Alle groei is een toename in gewaarwording. Zo is ook onze geestelijke groei niet een voortgaande aanpassing van ons gedrag, maar een toenemend besef dat wij in één geest

met Christus zijn (1 Cor. 6:17). Wij maken deel uit van het mysterie van de natuur die door Christus niet langer een geheimenis is:

"Hij [Christus] is het beeld van de onzichtbare God, de eerstgeborene der ganse schepping, want in Hem zijn alle dingen geschapen, die in de hemelen en die op de aarde zijn, de zichtbare en de onzichtbare, hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten; alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen; en Hij is voor alles en alle dingen hebben hun bestaan in Hem" (Col. 1:15-17).

Laten teruggaan naar de kwantummechanica. We zagen dat licht zich kan manifesteren als deeltjes of als golven. Omdat atomen en moleculen ook kwanta zijn, laten zij zich ook in een deeltjesmodel of golfmodel passen. Dat vindt een wetenschapper niet prettig, want wat is licht: deeltjes (fotonen) of golf? De Duitse natuurkundige **Werner Heisenberg** (1901-1976) bewees dat hier onzekerheid over bestaat. Wanneer licht werd onderzocht als deeltje, bleek het een golf en wanneer het werd onderzocht als golf, bleek het een deeltje. De insteek van de onderzoeker bepaalde dan de uitslag van het onderzoek en daarmee de visie op de realiteit van de dingen.

We moeten dan constateren dat ons waarnemingsvermogen te kort schiet om de werkelijkheid te bevatten.

In feite bestaat materie niet en is het energie in beweging die wij als vaste stof waarnemen. De materiële werkelijkheid wordt daarmee een illusie en zien we maar een deel van de werkelijkheid. Dit stemt overeen met Paulus' woord dat de "*werkelijkheid van Christus is*" (Col. 2:17).

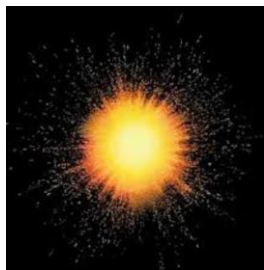
Tenslotte moeten we nog de Oostenrijker **Erwin Schrödinger** (1887-1961) noemen. Zijn

verdienste aan de kwantummechanica is vastgelegd in de Schrödingervergelijking (1925). Deze vergelijking vormt in de kwantummechanica de basisformule voor het beschrijven van een kwantummechanisch systeem. De Schrödingervergelijking beschrijft een deeltje, maar de ontwikkeling van de toestand van dit deeltje is als die van een golf. Atomen kunnen zowel een golf als een deeltje zijn, op hetzelfde tijdstip. Dit is moeilijk te begrijpen. Is er een andere dimensie voor nodig om dit te begrijpen en hoe zou Jacob Böhme het in zijn visie hebben gezien? Dit is de vraag die wij ons willen stellen.

Astronomen zeggen dat het universum lege ruimten, zwarte gaten, bevat, maar niet leeg zijn, maar een kosmisch web vormen. Tussen de 'draden' en knooppunten van het kosmisch web zit lege ruimte. In deze vrijwel lege ruimte bevinden zich kleine stelsels van 'draden' die bestaan. Deze zijn een stuk minder dichtbevolkt en een stuk zwakker dan de grote draden van het kosmisch web. Hieruit zien we dat het vacuüm van het zwarte gat alles bevat. Dit sluit naadloos aan bij Jacob Böhme die zei dat zijn eerste principe spreekt van de nietsheid van God, de Ungrund van God, het verlangen van God alles bevat. Jacob Böhme zou onthutst zijn geweest als hij van de kwantummechanica zou hebben geweten. De kwantummechanica zegt dat de waarnemer het resultaat schept. De realiteit is echter dat God Zelf de enige waarnemer is van het universum, het AL.

De grote vraag bij de theorie van de **Big Bang** is: "*Waardoor explodeerde het universum*

eigenlijk, en wat was er vóór die knal?" De vraag is niet moeilijk te beantwoorden. Jacob Böhme zou antwoorden: "*De nietsheid van God*". De schrijver van de brief aan de Hebreeëen zegt: "*Door het geloof verstaan wij, dat de wereld door het woord van God tot stand gebracht is, zodat het zichtbare niet ontstaan is uit het waarneembare*" (Hebr. 11:3). Het waarneembare is daarom niet onze realiteit en daarom zegt Paulus dat we

niet moeten zien op het zichtbare en tijdelijke, maar op het onzichtbare en eeuwige (2 Cor. 4:18).

De kwantummechanica momenteel is de beste wetenschappelijke uitleg van de essentie van het waarneembare. Jacob Böhme zou zijn principes volledig bevestigd zien in de huidige stand van de wetenschap. We zullen dat verder toelichten in de volgende bladzijden.

Jacob Böhme in de 21^e eeuw

De drie principes en de zeven eigenschappen (kwaliteiten) in de natuur van God

P1. Het principe van duisternis in God (Ungrund) (These) (Natuurlijk)**[Het principe voor het Licht]****K1.** Aantrekking-Actie-Contractie {Vader}**K2.** Afstoting-Reactie-Expansie {Zoon}**K3.** Beweging-Rotatie {Geest}**P2. Het principe van eenheid** (Synthese)

K4. Vuur-Synthese {kruis}

P3. Het principe van licht in God (Grund) (Antithese) (Geestelijk)**[Het Principe in het Licht]****K5.** Licht-Rotatie {{Geest}}**K6.** Geluid-Expansie {Zoon}**K7.** Wijsheid-Manifestatie {Vader}

“God Zelf is de essentie van alle essenties” (Jacob Böhme).

Het eerste kenmerk in de kosmologie van Jacob Böhme is de ‘nietsheid’ van God. God heeft geen andere referentiekader dan Zichzelf. Dit kader is Zijn Zoon, de Werkelijkheid. ‘Nietsheid’ is daarom de eerste fundamentele stap om te begrijpen wat realiteit is.

De kwantummechanica zegt dat de realiteit ‘golven van waarschijnlijkheid’ zijn. Waar de klassieke mechanica is gebaseerd op het optreden van gelijk mogelijke uitkomsten, spreekt de kwantummechanica zich uit in de waarschijnlijkheid van de mogelijke uitkomsten. Deze waarschijnlijkheden zijn geformuleerd in de zogenaamde “golf functie” van het systeem. Het idee is dat de werkelijkheid pas vaste vorm aanneemt wanneer het wordt waargenomen. Een kwantumdeeltje bevindt zich niet op een bepaalde plaats. Het wordt beschreven door een golf functie die het een waarschijnlijkheidsspreiding in de ruimte geeft. Deze ‘non-lokaliteit’ houdt in dat er geen oorzaak kan zijn waarom het ene of het andere plaatsvindt. Non-lokaliteit houdt in dat men op ver uiteenliggende locaties hetzelfde toevallige kwantumfenomeen kan bekijken.

Zo kunnen we dit artikel, deze Bijbelstudie, nadat we het hebben afgedrukt, als een continu stuk materie bezien. De kwantummechanica ziet het artikel echter als een golf waarbij er momenten van misschien een triljoenste seconde zijn dat dit artikel een discontinuïteit beleeft in de vorm van een zwart gat tussen de kwanta waar geen waarneming mogelijk is. Dit artikel is dan een golf van waarschijnlijkheid geworden. Wat voor dit artikel geldt, geldt ook voor het universum die opgebouwd is uit golven die een toevalligheid weergeven.

Erwin Schrödinger schreef: “*De plaatsbepaling van de persoonlijkheid, van de bewuste geest, binnen het lichaam is slechts symbolisch, slechts een hulpmiddel voor praktisch gebruik ... de veelvoud is schijn, in werkelijkheid is er slechts een geest.*” Hieruit zien we dat de geest een gedachte laat samenvoegen uit een wolk van mogelijkheden in de geest.

De geest doet dus niet wat de hersenen doen, maar neurofysiologisch doen de hersenen wel wat de geest wil.

De kwantummechanica maakt bewustzijn daarom een vitaal onderdeel van de schepping, van de realiteit en natuurkundige verschijnselen. Wat komt wetenschap en geloof hierdoor dicht bij elkaar! Wat zei Max Planck ook al weer?

“Ik beschouw bewustzijn (gewaarwording) als fundamenteel. Ik beschouw materie (substantie) als een afgeleide van bewustzijn. Dieper dan bewustzijn kunnen we niet komen” (Max Planck).

Het kijkt wel of de wetenschap hierbij mystieke vormen aanneemt. Astronomen zeggen dat een lege ruimte niet leeg is, maar een kosmisch web vormt dat massa heeft. Tussen de ‘draden’ en knooppunten van het kosmisch web zit lege ruimte. In deze vrijwel lege ruimte bevinden zich kleine ‘draden’ van stelsels die bestaan. Deze zijn echter een stuk minder dichtbevolkt en een stuk zwakker dan de grote draden van het kosmisch web.

In zijn boek *Universum uit het niets* (2012) gaat de Amerikaanse wetenschapper en atheïst

Lawrence Krauss op de fundamentele vragen waar ons heelal vandaan komt en waarom er iets is in plaats van het niets. Krauss komt tot de kosmologische conclusie niet alleen iets uit niets voortkomt, maar dat iets ALTIJD uit niets voortkomt. Jacob Böhme zou hem een bevestigende klap op de schouder hebben gegeven, maar er aan hebben toegevoegd dat ons universum is voortgekomen uit God die uit Zijn “nietsheid” en door Zijn “Fiat” tot schepping is overgegaan, door Gods “Fiat”, door zijn

Woord. Lawrence Krauss en zijn atheïstische collega **Richard Dawkins** hebben, naast al hun onzinverhalen, hier een punt, maar zij zien niet dat in de weg van God we moeten beginnen bij God en niet bij “nietsheid”. De waarde van de wetenschap is beperkt, maar wetenschap kan de gelovige tot de orde roepen wanneer zijn kosmologie niet de Bijbelse is. De leer van de platte aarde werd door de wetenschap terecht aan de kant gezet. God werkt alles naar de raad van Zijn wil en daarom gebruikt Hij de atheïst voor zijn doel, zo ook de voortdurende aanvallen van Dawkins en Krauss op “religie”. Daarbij wordt alles op één hoop gegooid, christendom, islam, enz. Ook hier werkt de Heer alles naar de raad van Zijn wil, want de meeste gelovigen zien niet het verschil tussen Christus en religie. Religie zegt “Doe dit en je zal leven” en omvat elke poging van de mens, in welke godsdienst dan ook, door gedrag en uiterlijke vorm hun god welgevallig te zijn. Christus was altijd in conflict met religie en Hij gebruikt gelovigen en ongelovigen om te futiliteit van religie te laten zien. We zien dit overal om ons heen. We praten over de Bijbel en hebben kennis over Christus, maar wie is met Christus Zelf bezig? We bestuderen de profetieën, strekken ons uit naar de gaven van de Geest, maar wie is met Christus Zelf bezig?

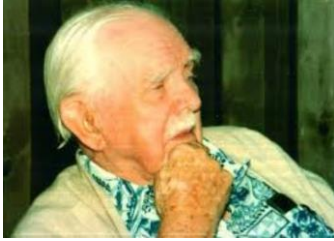
Gelovigen zitten vaak vastgeroest in deze zaken en zijn blind voor verdieping, terwijl de ongelovigen direct door dit onaantrekkelijke leven heen prikken als saai en bewegingloos. De Amerikaanse actrice **Cameron Diaz** merkte in dit verband op: *“In religie worden de verhalen al eeuwenlang verteld en wetenschap vertelt altijd een nieuw verhaal. En ik denk dat dat moeilijk is voor mensen die religie zien als waarheid om te begrijpen dat wetenschap iets breder is. Het begint niet 6000 jaar geleden, maar vier of vijf miljard jaar geleden. En dat is echt, er zit veel meer informatie in. En het boek — als we een boek hadden — zou veel*

dikker zijn.”

Dit is de terechte aanklacht van een ongelovige tegen religie die God verbindt met statische informatie. Het is ook Gods oordeel dat religie zijn faillissement heeft bewezen. Waar God op uit is, is om zijn Zoon als de enige Realiteit te openbaren. Cameron Diaz zegt verder: *“Ik denk dat mythes net als drugs zijn. Ik denk dat veel mensen liever de mythe-pil nemen waardoor ze zich goed en warm voelen en prima met alles in plaats te kijken naar de realiteit van wat de wereld is omdat het zo groot is. Maar dan denk ik wat er zo geweldig is aan de wereld, is dat we wereld zo groot is, of dat het universum zo groot is. En dat is zo cool.”*

Religie verstart de mens in vorm en regels terwijl onze vrijheid in Christus is. De beweging rond Krauss en Dawkins toont de afbrokkeling en het einde van religie, maar religie zal uiteindelijk door de Heer Zelf teniet worden gedaan. In deze dagen zien we een wereldwijde beweging onder christenen de Christus als hun AL hebben gezien. Het zijn de mensen die Galaten 2:20 hebben begrepen. Het zijn de mensen die zien dat het Christus is in plaats van mij, terwijl ik toch leef. Het is het leven van TWEE ALS EEN, Christus ALS mij. Over cool gesproken!

Jacob Böhme is de grootste mysticus in de kerkgeschiedenis. Zijn kosmologie raakt de essentie van alle essentie, zowel in de schepping als in de herschepping. Deze diepste essentie is *“God alles in allen.”* De mysticus legt de nadruk op het innerlijke leven naast de objectieve kennis in de Bijbel. Wanneer er een crisis ontstond in de kerkgeschiedenis, bracht God de mystici in stelling, zoals hij dat met Luther ook deed. We kennen de middeleeuwse mystici, maar later ook mannen als Andrew Murray en T. Austin-Sparks. In de 19^e eeuw schreef A.B. Simpson veel over Galaten 2:20, over “Christus in ons”, maar de nadruk lag toch nog op ons die afzonderlijk personen het tot uitvoer moesten brengen. Deze nadruk vinden we ook bij T. Austin-Sparks (1888-1971) en Watchman Nee die ook nog een zeker dualisme zagen in het organische leven tussen God en de gelovige waarbij God alles in allen in de toekomst ligt. In de fase van kinderen-jongemannenvaders (1 Joh. 2:12-14), is dit dualisme een noodzakelijke fase, maar geen eindfase in ons geestelijke leven. Thomas Merton (1915-1968) scheef eens treffend: *“Je moet dualisme voor een lange tijd ondergaan om te zien dat het er niet is”*. Het is een grote dag in ons geestelijk leven dat we zien dat er geen dualisme is in ons geestelijk leven. Het is de dag dat we zien wie we werkelijk zijn, namelijk *“niet meer mijn ik, maar Christus”*.

Dualisme spreekt van ik *en* Christus, ik *met* Christus en ik *voor* Christus. Dit dualisme kleurt dan onze visie hoe Christus in ons gestalte krijgt. De dag moet echter komen dat het is 'Christus *als* mij'. In de 20^e eeuw gaf God verdere openbaring van de betekenis van Galaten 2:20 door Norman Grubb (1895-1993). **Norman Grubb** was zendeling geweest in Belgisch Kongo en was de schoonzoon van de beroemde Engelse zendeling Charles Studd. Norman Grubb had diep gedronken uit de werken van Jacob Böhme waardoor hij Galaten 2:20 dieper begreep dan anderen voor hem. Grubb zag de centraliteit van het kruis in het hart van God die alles in allen zal zijn. "God *alles in allen*" (1 Cor. 15:58) heeft zeker een toekomstig aspect, maar voor een ieder die is wedergeboren, is God al alles in die persoon, want "*alles en in allen is Christus*" (Col. 3:11), die ons leven is. Norman Grubb zag dat er geen dualiteit bestaat in onze organische relatie met God. We zijn één geest (1 Cor. 6:17), en wij zijn één met Christus zoals Christus één was met de Vader (Joh. 10:30). Norman Grubb zag door de bril van eenheid, van vereniging (Eng: 'union') en niet door de bril van prestatie en handelen. Norman Grubb zei dat heiliging eenvoudigweg herkenning was, en niet de aanpassing van iemands gedrag. "Union" betekent ook het toenemende besef van onze nieuwe identiteit in onze Geest-geest eenheid. Tot Golgotha is er dualisme, maar vanaf Golgotha zijn we één met Hem, samen gekruisigd, samen gestorven, samen begraven, samen opgestaan en samen met Hem gezeten in de hemelse gewesten. Dit is wat de vaders zien. Het is de logische stap dat wanneer we op Golgotha zijn aangekomen, dualisme tot een einde komt. Na de hemelvaart waren er geen voetstappen van de Heer meer om in te staan en heeft alles een hemels karakter gekregen van één geest zijn met Hem. Wanneer dit hemelse karakter een realiteit voor ons wordt, krijgt ook ascentie een plaats in ons christelijke leven. Ascentie laat zien dat onze diepste identiteit in onze geest ligt. Onze identiteit ligt niet in onze ziel of lichaam. Het vlees - de ziel en het lichaam - is als kleding die ons kleur geven met al onze voorkeuren en afkeuren, maar is niet wie we zijn. Het vlees geeft menselijke uitdrukking aan wie we zijn in de geest. Daarom kennen we niemand meer naar het vlees (2 Cor. 5:16), en laten we door anderen ons niet afbrengen van onze identiteit van 'Christus als ons' wanneer zij ons willen vastpinnen op ons vlees. Materie is energie en wij zijn geest die tot uitdrukking wordt gebracht in vlees. Materie is een afgeleide van bewustzijn en daarom is geestelijke groei de toename in onze innerlijke bewustzijn van Christus met wie ik één geest vorm. Dit bewustzijn elimineert mijn geloof in materie, sterfelijkheid, verval (corruptie) en doen zien dat het zichtbare geen macht heeft, want Christus heeft alle macht in hemel en op aarde. Al deze dingen werden gezien door Norman Grubb en vormt de hoogste interpretatie van het christelijke leven tot nu toe. God zal zeker anderen geven om de realiteit van dit leven in eenheid te verdiepen. Wat voor de nieuwe schepping in Christus geldt, geldt ook voor de natuurlijke schepping die een boek van God is. De wetenschap is tot het punt van de nietsheid gekomen, waar Jacob Böhme van sprak, maar verbindt het niet met God. Dat kan zij ook niet, want ze heeft geestelijke ogen nodig om dit te zien. Na de Ungrund van God is het volgende principe de eenheid van God door 'synthese'. Jacob Böhme zou hebben gezegd dat de beweging van de wetenschap in de richting gaat van synthese, waarvan het kruis het diepste voorbeeld is in het hart van God. Laten we het woord 'synthese' in gedachten houden om niet weer terechtgewezen te worden door de ongelovigen of door onze onwetendheid over de grootste christelijke kosmoloog die de kerkgeschiedenis heeft gekend, Jacob Böhme.

Studievragen

1. Wat is de kwantummechanica?
2. Noem een paar belangrijke wetenschappers in deze tak van de natuurkunde.
3. Waarom is het mysterie van de natuur ook een morele zaak?
4. Waarom zei Max Planck als wetenschapper dat we geloof moeten hebben?
5. Waarin bevestigt de kwantummechanica de kosmologie van Jacob Böhme?
6. Wat is de relatie tussen geloof en bewustzijn?
7. Hoe was Jacob Böhme van nut voor Norman Grubb om Galaten 2:20 beter te begrijpen?